

Edmund hevur sett sítt trúvirði upp á spæl

»Tað vóru ongar sakligar ella fakligar grundgevingar fyri kravinum um endurgjald. Kortini gjørdi lögmaður tað til høvuðsmál. Tað varð ikki eftirlíkað, og tað kann hava skatt restina av samráðingunum. Eg haldi, at Edmund Joensen kann hava skapt sær sjálvum eitt trúvirðisproblem eftir hetta«, sigur Bjørn á Heygum

Sjúrður Skaale

Bjørn á Heygum verður – saman við Jóhnesi Eidesgaard og Finnoga Arge – í Sosialinum í gjár lagdur undir at hava forpurrað møguleikarnar fyri einum góðum samráðingarslitið. Hetta hava teir gjørt við alment at úttala seg imóti, at føroyingar skulu krevja endurgjald fyri bankabjargingarnar.

Sambært Sámal Petur í Grund hevði hetta við sær, at føroyingar ikki stóðu sum ein maður.

Bjørn á Heygum heldur litið um ákæurnar frá Sámal Peturi.

Var ikki haldbart

– Tað, vit gjørdur, var at ávara móti einum samráðingarpuppleggi, sum var fullkomiliga óbrúkiligt, sigur hann.

– Vit grundgövu væl og virðiliga fyri, hvi tað ikki bar til at krevja hatta endurgjaldið. Men tað bleiv ikki tikið til eftirtektar, og landsstýrið fór avstað við einum kravi, sum teir ongan verðsins møguleika høvdu fyri at fáa liggjnum.

– At Sámal Petur nú aftaná roynir at geva okkara ávaringum skyldina fyri at tað ikki bar til, er burtur úr vón og viti. Tað er ein bilig umbering, og tað er ein vánalig roynd at skúgva sína egnu ábyrgd yvir á

onkran annan

Kann hava skatt hini málini

– Hvi heldur tú, at kravið var so vitleyst?

– Tí tað var ikki haldbart fakliga. Tað stendur onga staðni – ikki við einum orði – í nakrari lóg, at stjórnin skal bjarga einum banka, sum kemur í trupulleikar. Vit liva í eini liberalari skipan. Og ein banki er ein fyrítøka. Tað er leiðslan í fyrítøkuni, sum hevur ábyrgd av henni.

Bjørn sigur, at sjálvur var hann alla tíðina púra greiður um, at einki fór at spyrjast bururur kravinum um endurgjald. Men hann heldur eisini at tað kann hava havt óhepnar fylgjur, at tað yvirhøvur varð sett fram.

– Tað er eingin ivi um, at hetta kravið kann hava skatt restina av samráðingunum, sigur hann. Tí tá tú mottir upp við einum soverðnum kravi, verður tú ikki tikin á álvara. Tú skapar ikki virðing fyri tíni sak, men irritatið og misálit.

Eingi faklig argument

– Hvussu ber tað til at samgongan tók undir við samráðingarpuppleggnum hjá Edmundi, um tað var so vitleyst sum tú sigur?

Hann segði ikki hvat hann meinti við hetta tá – men í útvarpinum í gjármorgunin kom Bjørn'sa loysn á borðið: Fyri at fáa lönsemi aftur í vinnuna og skattin niður, skulu vit lækka kostnaðar-støðið. Lönirnar skulu lækkast, men skattur in skal lækkast meira, soleiðis at

– Eg hugsi tað er eitt keðiligt eyðkenni í føroyskum politikki, at faklig, saklig og reell argument hava ógvuliga ringt við at vinna frama. Vit vóru fleiri – serliga eg, Finnoga og Eidesgaard – sum gjørdur greitt, at hetta fór ikki at bera til. Men fleirtalið tók so undir við Edmundi Joensen. Eg skilji ikki hvi, men soleiðis bleiv tað.

Trúvirðisproblem

– Samráðingarnar við danir eru stórmál hjá føroyska heimastýrinum. Og lögmaður hevur eftir tínum tykki gjørt eitt vána arbeiði. Fær hetta avleiðingar fyri hann?

– Eg dugi ikki í lötuni at siga, hvørjar avleiðingar nar kunnu verða, men eitt er ið hvussu er heilt greitt: Edmund Joensen kann hava skapt sær sjálvum ein trupulleika.

– Hvussu tá?

– Hetta kann fara at skaða hansara trúvirði. Hann hevur jú gjørt, at fólk væntaðu sær ógvuliga nógv burturúr samráðingunum. Men hóast vit fingur leysar í teymar politiskt, so kom einki burturúr á teirri ókonomisku síðuni.

– Edmund gjørdi at fólk væntaðu tað, men tey fáa tað ikki. Tí kann hann hava skapt sær sjálvum eitt trúvirðisproblem.

Vit kunnu spara nógv afturat

»Vit eiga at lækka bæði lönir og skatt. Tað fer at hava við sær, at landskassanum fer at mangla pengar í eina tíð – men tað kunnu vit spara. Tey sum missa arbeiði av tí stuðla tí neyvan – men fleirtalið skilir, at vit mugu spara meira«

Við útvarpið í farnu viku segði Bjørn á Heygum, at kemur landsstýrið aftur sum av torvheiðum úr Danmark, so mugu vit sjálvi »bretta upp um armar« og »taka sakina í egnar hendur«.

Hann segði ikki hvat hann meinti við hetta tá – men í útvarpinum í gjármorgunin kom Bjørn'sa loysn á borðið:

Fyri at fáa lönsemi aftur í vinnuna og skattin niður, skulu vit lækka kostnaðar-støðið. Lönirnar skulu lækkast, men skattur in skal lækkast meira, soleiðis at

fólk hava meira eftir kortini. Bjørn nevndi sum dømi eina lönarlækking uppá 5% og eina skattalækking uppá 6%.

Ikki fólkafloks-uppskotið

Undan seinasta vali førði fólkaflokkurin fram, at lönirnar skuldu niður við einum 40%, og skattur in við sama krónutali – tvs. einum munandi hægri prosenttali.

Men Bjørn á Heygum leggur dent á, at tað ikki er hetta, hann vil.

– Tað uppskotið var alt ov

ógvusligt. Tað hevði koyrt alt í sor, sigur hann.

– Men at farið varligari fram, og byrja við t.d. einum 5 prosentum, haldi eg hevði verið ein góð leið at gingið. Okkara størsta uppgáva í lötuni er jú at fáa lönsemi aftur í vinnuna. Og skattainntøkur nar høvdu jú vaksið, tá meira virksemin kom.

Sparingar

– Meira virksemin hevði neyvan komið frá degi til dags, um ætlanin varð sett í verk. Tvs. at skattainntøkan hevði minkað, og pengar

høvdu farið at manga í. Hvussu skuldi tað verði løst? Við láni?

– Tað er rætt, at har hevði blivið eitt vakuum ta fyrstu tíðina. Men tað skuldu vit kunnað loyst við sparingum og ikki við láni. Tað ber ikki til at fígga almennu nýtsluna í landinum við lánunum, sum búskapur in ikki kann bera.

– Hvar skulu vit spara?

– Vit kunnu spara nógv afturat uttan at alt fer í knús. Tað kundi verið innan fiskivinnu, heilsuverk, mentan... nógvastaðni!

Fólk skilja tað

– Heldur tú at tú hevði fingið atkvøður um tú undan einum vali tordi at siga hvar tú ætlaði at spara?

– Ja, hatta er jú eitt vandamál í okkara politisku skipan. Flest merkir jú best hjá okkum. Men eg haldi at tað er gingið upp fyri fólk, at tað er neyðugt at spara. Tað almenna er blivið ov kostnaðarmikið, og tað skilja fólk.

– Heldur tú at nakar hevði stemmað seg arbeiðsleysan?

– Nei, tað ger eingin, men fleirtalið haldi eg skilir, at sparast má.